

SPiIA

POSTMASTER OPLEIDING

Seksuologie

Een cognitief gedragstherapeutische aanpak vanuit een biopsychosociaal perspectief

MENSENKENNIS

Inhoud

Inleiding	4
Doelgroep	6
Visie en opzet	6
- Kennis	6
- Vaardigheden	7
- Het opleidingsprogramma: een overzicht	7
- Het onderwijskundige kader van de opleiding	7
Evaluatie en beoordeling	8
Literatuur	8
Erkenning	9
De hoofdopleiders	9
Docenten	10
De opleidingscommissie	10
Data en locatie	11
Aanmelding en selectie	11
Kosten	11
Informatie	11

Postmaster opleiding seksuologie

Een cognitief gedragstherapeutische aanpak vanuit een biopsychosociaal perspectief

Inleiding

Onder invloed van een NISSO-studie naar de seksuologische hulpverlening in Nederland – uitgevoerd in opdracht van ZON (ZorgOnderzoek Nederland) (Vroege et al., 2001)¹, heeft het seksuologisch hulpaanbod zich de laatste tien jaar sterk uitgebreid binnen de geestelijke gezondheidszorg. Veel ggz-instellingen beschikken tegenwoordig over een multidisciplinair seksuologisch team van medici en gedragswetenschappers en in de meeste ggz-instellingen werken hulpverleners die zich focaal richten op de diagnostiek en behandeling van seksuele stoornissen/problemen. Hiermee is de vraag naar specifieke, specialistische biopsychosociale deskundigheid op het gebied van de seksuologische hulpverlening vanuit ggz-perspectief toegenomen. Binnen de ggz zijn er immers veel cliënten die seksuele problemen ervaren en daarvoor effectieve hulp zoeken.

In de huidige ggz-opleidingen - bijvoorbeeld tot klinisch en gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut en psychiater - is de aandacht voor seksuele problemen/stoornissen beperkt.

Het CONO (Coördinerend Orgaan Nascholing en Opleiding in de GGZ) is in 2004 gestart met het ontwikkelen van een structuur van functiedifferentiatie van de basisberoepen in de geestelijke gezondheidszorg. Deze structuur beoogt een kader te bieden voor doelgroepgerichte specialisaties in aansluiting op het basisberoep. Deze specialisaties zijn er op gericht aanvullende competenties te verwerven voor specifieke doelgroepen; seksuele stoornissen en genderidentiteitsstoornissen behoren tot deze doelgroepen.

Bij de opzet van deze opleiding wordt aansluiting gezocht bij de ontwikkelingen die ingezet zijn door het College voor de Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg (CBOG). Tevens wordt aangesloten bij het opleidingskader van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie. Dat kader benadrukt sterk het interdisciplinaire biopsychosociale karakter van de seksuologie. Met erkenning van deze uitgangspunten is deze opleiding ook geaccrediteerd door verschillende andere beroepsorganisaties (zie verder onder 'Erkenning').

Een belangrijke ontwikkeling in de huidige seksuologische beroepspraktijk is het toenemend belang van zowel biomedische als psychologische (test)diagnostiek. Dit zowel ten behoeve van indicatiestelling als effectmeting. Op gevorderd niveau komen specialistische seksuologische diagnostiek en interventies - zowel psychotherapeutische als biomedische - bij seksuele stoornissen en problemen aan bod. De klemtoon ligt daarbij op de volgende vier gebieden: seksuele disfuncties (met ook aandacht voor de seksuele effecten van seksueel misbruik), parafilieën en hyperseksualiteit (met ook aandacht voor daders van seksueel geweld), genderidentiteitsstoornissen en problemen met de seksuele oriëntatie en identiteit, bij cliënten ouder dan 18 jaar. Er wordt gewerkt vanuit een biopsychosociaal en cognitief-gedragstherapeutisch gezichtspunt. Er zal veel aandacht worden besteed aan de invloed van AS-I en AS-II comorbiditeit op het seksuele (dis) functioneren en het therapeutisch hanteren daarvan. Ook zal expliciet worden stilgestaan bij de invloed van seksualiteit op psychiatrische stoornissen. De opleiding legt zowel een sterk accent op evidence-based werken als op de theoretische biopsychosociale grondslagen van de seksuologische hulpverlening. Ook is er bijzondere aandacht voor de relationele en (cross-)culturele vormgeving aan seksualiteit en de consequenties daarvan voor de seksuologische hulpverlening.

¹ Vroege, J., Nicolaï, L., & Wiel, H. van de (2001). Seksualiteitshulpverlening in Nederland. Delft: Eburon

Doelgroep

De toelatingseisen sluiten aan bij die van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie; zie hiervoor de website van de NVVS:

www.nvvs.info Daarnaast strekken competenties op het vlak van de cognitieve gedragstherapie tot aanbeveling.

Er wordt van uit gegaan dat u professionele ervaring hebt met de hulpverlening en beschikt over algemene diagnostische en therapeutische vaardigheden. Seksuologische hulpverleningservaring is een voordeel om de opleiding met succes te volgen.

Visie en opzet

De opleiding richt zich op het verkrijgen van specialistische kennis en competenties op het gebied van de seksuologische hulpverlening.

De te realiseren kennis- en vaardigheidsdoelen zijn:

Kennis

1. Seksuologie: definitie, paradigma's en geschiedenis
2. Seksuologische theorieën; biologische, psychologische en sociologische benaderingen
3. De therapeutische seksuologische relatie (met bijzondere aandacht voor de invloed van gender, seksuele oriëntatie/identiteit, en het spreken over seksualiteit)
4. Biopsychosociale diagnostiek bij de verschillende seksuologische deelgebieden, met onder meer aandacht voor:
  - diagnostische modellen
  - diagnostische instrumenten
  - diagnostische integratie en indicatiestelling
5. Biopsychosociale interventies, op de verschillende seksuologische deelgebieden, zowel op individueel als op systeemniveau
6. 'Efficacy' en 'effectiveness' van de seksuologische hulpverlening
7. Waarden, normen, de eigen seksualiteitsvisie van de therapeut en de wettelijke context als actoren binnen de seksuologische hulpverlening

Vaardigheden

1. Het verantwoord samenstellen en uitvoeren van een diagnostisch onderzoeksinstrumentarium voor de diagnostiek van seksuele stoornissen/ problemen.
2. Het kunnen opstellen van een diagnostische rapportage.
3. Het formuleren van een indicatiestelling en het opstellen van een behandelplan bij seksuele stoornissen.
4. Het kunnen uitvoeren van effectieve interventies.
5. Het adequaat kunnen toetsen van de effectiviteit van de interventies in de dagelijkse klinische praktijk.
6. Het adequaat kunnen vormgeven van de seksuologische hulpverleningsrelatie, met bijzondere aandacht voor erotische 'overdracht en tegenoverdracht' en aanverwante fenomenen.
7. Het multidisciplinair kunnen samenwerken met seksuologische hulpverleners met verschillende opleidingsachtergronden.

Het opleidingsprogramma: een overzicht

De opleiding bestaat uit 6 modules en omvat in totaal 138 cursusuren.

1. De seksuologie: een (meta-)theoretische kennismaking (12 uur)
2. Seksualiteit binnen de levensloop (12 uur)
3. Het cognitief-gedragstherapeutische model: integratie met farmacotherapeutische interventies, het biopsychosociale paradigma en preventie van seksuele problemen/stoornissen (18 uur)
4. Diagnostiek (24 uur)
5. Behandeling (60 uur)
6. Psychiatrische stoornissen, ziekte, handicap, medicatie en seksuele problemen/stoornissen (12 uur)

Het onderwijskundig kader van de opleiding

Voortbouwend op de therapeutische basiscompetenties van de deelnemers, beoogt de opleiding de expertise aan te leren die nodig is om zorgvuldig en effectief specialistische seksuologische hulp te bieden. Daartoe wordt gewerkt met interactieve groepsbijeenkomsten, intervisiegroepen met huiswerkopdrachten en onderlinge uitwisseling via email en internet. Er wordt van uitgegaan dat u beschikt over internet.

Evaluatie en beoordeling

Na afloop van iedere opleidingsmodule evalueren de docenten en deelnemers de module schriftelijk en/of mondeling. De evaluatie van de deelnemers gebeurt door middel van een geïntegreerd meersporenbeleid. Elke deelnemer maakt een Persoonlijk Ontwikkelings Plan voor de opleiding. Daarnaast is er een zogenaamde PAK-toets (een parate kennistoets), zijn er drie casuïstische toetsen en is er een eindpresentatie van iedere deelnemer (waarvoor één van de casuïstische toetsen gebruikt kan worden). Gedurende de opleiding worden er drie voortgangsgesprekken gepland (na respectievelijk drie, zes en negen maanden), waarin er aandacht zal zijn voor zowel de ontwikkelingen van u als deelnemer, eventuele moeilijkheden, als de indrukken van de hoofdopleiders van uw vaardigheden en kennis. Leer- en aandachtspunten op basis van deze voortgangsgesprekken, worden schriftelijk vastgelegd. Ook zal er aandacht zijn voor de feedback van de deelnemers op de opleiding. Voor de opleiding geldt een aanwezigheidsplicht van minimaal 90%. Bij overschrijding van deze grens zullen met de hoofdopleiders afspraken gemaakt worden over compenserende opdrachten. Aan het einde van de opleiding ontvangt u een getuigschrift, als alle opleidingsonderdelen met goed gevolg zijn afgerond. Deze opleiding leidt tot registratie seksuoloog-NVVS, mits voldaan is aan de eisen van het registratiereglement van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie; in het bijzonder voldoende (gesuperviseerde) werkervaring is een bijkomende noodzakelijke voorwaarde na het volgen van de opleiding Seksuologie. Zie voor de registratieprocedure en de registratie-eisen de website van de Nederlandse Vereniging voor Seksuologie (NVVS): www.nvvs.info

Literatuur

Als basisboek wordt gebruikt:
Gijs, L., Gianotten, W., Vanwesenbeeck, I., & Weijenborg, P. (Red.) (2009, 2de druk). Seksuologie. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. Daarnaast ontvangt u een reader.

Erkenning

De opleiding is erkend door de NVVS. Als u na de opleiding ook voldoet aan de andere voorwaarden dan komt u in aanmerking voor registratie als seksuoloog NVVS. Voor de SP11A worden meerdere accreditaties aangevraagd en via de website vermeld.

De hoofdopleiders

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de opleiding berust bij de hoofdopleiders. De verantwoordelijkheden van de hoofdopleiders zijn onder meer:

- De selectie en aanname van deelnemers
- De keuze van docenten
- De evaluatie van het opleidingsprogramma
- De (voortgangs)evaluatie van de deelnemers

Verder zijn de hoofdopleiders het aanspreekpunt voor individuele opleidingsproblemen.

Hoofdopleiders

- Prof. dr. Luk Gijs, Gz-psycholoog/seksuoloog-NVVS, verbonden aan het Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven (België).
- Drs. Kees van der Rhee, psycholoog-psychotherapeut/seksuoloog-NVVS en werkzaam als manager zorg bij PsyQ Seksuologie.

Docenten

- Dr. Daan van Beek
- Hennie Bos
- Stefanie Both
- Drs. Marianne Emmelkamp
- Dr. Woet Gianotten
- Drs. Hanneke de Graaf
- Nico Hettinga
- Dr. Rikus Knegtering
- Moniek ter Kuile
- Dr. Ellen Laan
- Prof. dr. Jacques van Lankveld
- Drs. Peter Leusink
- Dr. Trudy Mooren
- Drs. Charles Picavet
- José Rothuizen
- Winkie Sandberg
- Prof. dr. Koos Slob
- Drs. Jos Vroege
- Dr. Marcel Waldinger

De opleidingscommissie

De hoofdopleiders en de opleidingsmanager van de RINO Groep worden bij de vormgeving van de inhoud en de uitvoering van de opleiding ondersteund door de opleidingscommissie.

De opleidingscommissie bestaat uit de hoofdopleiders, de opleidingsmanager en een vertegenwoordiger van de deelnemers. In de opleidingscommissie worden de grote lijnen van de opleiding besproken, opleidingsonderdelen zo nodig bijgesteld en evaluaties besproken. De opleidingscommissie minus de vertegenwoordiger van de deelnemers vormt de examencommissie. Deze commissie beoordeelt aan het einde van de opleiding of de individuele deelnemer in aanmerking komt voor het getuigschrift.

Data en locatie

De opleiding wordt gegeven op 24 woensdagen van 10.00 - 17.00 uur in Utrecht van 16 november 2011 t/m 6 februari 2013. Op de website kunt u de exacte data vinden.

Aanmelding en selectie

U kunt zich aanmelden door het invullen en opsturen van het aanmeldingsformulier. Deze kunt u opvragen of downloaden via www.rinogroep.nl/SP11A. Er zullen selectiegesprekken met belangstellenden gevoerd worden. Wanneer de toelating definitief is, ontvangt u een opleidingsovereenkomst en de studiegids van de postmaster opleiding seksuologie. Enkele weken voor de start van de opleiding ontvangt u het gedetailleerde draaiboek van de eerste module. De aanmeldingstermijn sluit op 12 oktober 2011. U ontvangt vóór 19 oktober 2011 een ontvangstbevestiging van uw aanmelding.

Kosten

€ 5.950 incl. readers en lunch.

Meer informatie

Actuele gegevens en aanmeldingsformulier: www.rinogroep.nl/SP11A

Vragen?

Infodesk bij- en nascholing
T (030) 230 84 50
E infodeskBNS@rinogroep.nl

RINO Groep

Bezoekadres
St. Jacobsstraat 12-14
3511 BS Utrecht

Postadres
Postbus 347
3500 AH Utrecht

Infodesk bij- en nascholing
T (030) 230 84 50
E infodeskBNS@rinogroep.nl

F (030) 230 84 99
I www.rinogroep.nl